

Estudis superiors

¿Qui té por de la selectivitat?

Per seguir amb èxit els estudis universitaris fa falta una base de coneixements, habilitats i actituds

Vera Sacristán i Albert Corominas

La selectivitat, com a fet de gran impacte social, és objecte de queixes, crítiques, polèmiques i propostes constants, que s'intensifiquen en aquesta època de l'any. Fa pocs mesos, un conseller d'Educació va abanderar la idea que s'hauria de reformar a fons la selectivitat, titllada de memorística, atès que el batxillerat, també suposadament memorístic, es transformaria per fer-lo competencial i més flexible. Més tard, arran de l'alta proporció de suspensos a les proves d'aptitud personal per accedir als graus d'educació infantil i primària, un mitjà de comunicació ha recollit la demanda que les proves avaluïn també l'empatia o l'assertivitat i ho facin a través d'una entrevista personal. La idea que la selectivitat està anquilosada i és estrictament memorística és propalada des de fa temps per veus diverses, algunes de les quals han arribat a reclamar-ne la supressió.

¿Tenen fonament aquestes crítiques? ¿Són adequades les propostes que se'n deriven? Actualment, la llei estableix que per accedir als estudis de grau cal superar una prova que – juntament amb les qualificacions del batxillerat – valori, amb caràcter objectiu, la maduresa acadèmica, els coneixements adquirits i la capacitat per seguir amb èxit els estudis universitaris, i especifica que els processos d'accés han de ser

Joves fan la selectivitat en una facultat de la UB, aquest mes

transparents i objectius i que s'ha de garantir la correcció anònima de les proves, un blindatge contra favoritismes i recomanacions. La nota d'accés a la universitat es calcula ponderant amb 40 i 60%, respectivament, les notes de selectivitat i batxillerat, sempre que la primera sigui igual o superior a quatre.

Ara bé, les notes del batxillerat, en procedir de centres escolars diversos, no són ni poden ser homogènies, així que el seu pes atenua significativament l'efecte equalitzador de la prova de selectivitat. Atès el seu impacte en l'accés als estudis, el valor dels pesos hauria de ser objecte d'un debat basat en

Ferran Nadeu

dades, especialment sobre les diferències entre les notes del batxillerat i les de la selectivitat, i els seus possibles biaixos en relació amb el context social de l'estudiantat.

Quant a la selectivitat, i deixant de banda el debat sobre quin paper ha de jugar la memòria en l'aprenentatge, cal puntualitzar que la prova és analitzada i revisada en ca-

El contingut de la prova ha de ser i és objecte de revisió cada any per millorar-la

da edició i que afirmacions com que «el problema de la selectivitat és que els alumnes memoritzen, vomiten i oblidem» només poden ser fruit de la mala fe o de la ignorància culpable. Per valorar fins a quin punt aquestes proves no són memorístiques només cal accedir als enunciats i els criteris de correcció que es publiquen cada any o, simplement, llegir els diaris en què se'n descriuen alguns exercicis, com ara comentar un text i fer una redacció sobre el tema o resoldre uns problemes de matemàtiques. ¿Aquests exercicis són pejorativament memorístics? ¿O més aviat avaluen competències, enteses com la capacitat d'aplicar uns coneixements a situacions concretes? ¿Potser el que es pretén en blasmar la selectivitat és que avaluï només competències transversals desvinculades de qualsevol tipus de coneixement? Fins i tot hi ha hagut opinions favorables a avaluar l'empatia per acce-

dir als estudis de medicina, perquè posseir-la seria més important que tenir una nota d'accés prou alta.

Deixem de banda si l'empatia és ben bé una competència, si té o no un paper rellevant en totes les activitats mèdiques (com ara les anàlisis clíniques) i que les competències per exercir una professió les hauria de proporcionar el grau i no ser-ne un requisit: el que fa rellevant i exemprar aquesta proposta és que per avaluar aital competència segurament caldria entrevistar les persones candidates, tal com s'ha proposat per a l'accés als graus d'educació infantil i primària, amb la qual cosa, heus ací la qüestió, es perdria el caràcter objectiu i l'anonimat de les proves, prescrits per la llei com a garantia d'equanimitat i que, potser per això, són objecte d'atacs constants més o menys explícits.

Per seguir amb èxit els estudis universitaris cal una base de coneixements, habilitats i actituds. El contingut de la selectivitat ha de ser, i és, objecte de revisió cada any, per tal de millorar-la. Però sense perdre de vista a qui correspon la responsabilitat de fer-ho i la finalitat de la prova i, sobretot, que el seu caràcter objectiu i anònim, a més de ser un manament legal, és una conquesta democràtica irrenunciable. ■

■ Albert Corominas és catedràtic emèrit de la UPC.

Vera Sacristán és directora de l'Observatori del Sistema Universitari (Barcelona) i professora jubilada de Matemàtica Aplicada de la UPC. Membre de la Xarxa de Científiques Comunicadores.